

Vere kál si v sree vsájaj,
Z ukom bístri si glavó,
Pridnih rok na delo vstájaj,
Da Te Bog osrečil bo!

Blagor, komur bilo delo
Ljubo je za mladih dní,
Kajti v stárosti veselo
Vživa sad, ki dozorí.

F. Krek.

Oče naš, kateri si v nebesih.

Gledališka igra v jednem dejánji.

(Spisala Roza Kósova.)

Osobe:

Radovan, učenec.

Stojan, njegov strije.

Stanko, Radovanov součenec in prijatelj.

Milan, sirota.

Ivan, sluga.

(Igrališče na vrtu poleg senčne ute; okolo ute ovočna drevesa in cvetice.)

Prvi prizor.

Radovan; pozneje **Stanko** in **Ivan**.

Radovan (sedí za mizo v uti in piše). Hvala Bogu! še samó dve vrstici in naloga je gotova; jaz sem potem prost in se lahko igram. (Spiše zadnji vrstici.) Takó! Še piko na koncu stavka in — prost sem! (Gleda spisano nalogo.) Nádejam se, da bode strije zadovoljen z menoj. Pisal sem, kolikor sem mogel lepó in čedno. Tudi druge stvari znam na izust, ki so jih gospod učitelj ukazali se učiti.

Stanko (tiho stopivši v uto). Kje za Bóga tičíš vse jutro, da te ní videti od nikoder! Ali se ti ljubi sedeti tukaj, učiti se in pisariti denes, ko je tako lep dan za nas učence? Saj v šoli dostí sedimo, učimo se in pišemo, da nás bode skoraj nestalo. Kako se moreš vender dolgočasiti z učenjem in pisanjem?

Radovan (nejevoljen). Nikakor se nisem dolgočasil, Stanko moj dragi; storil sem le svojo dolžnost, učil se in pisal nalogo, katero nam so gospod učitelj dali. A zdaj čakam strije, da pride in pogleda, je-li sem dobro pisal. Ali ti še nisi spisal svoje naloge?

Ivan (s pladnikom v roki stopi v uto; na pladniku je surovo maslo, kruh in ovočje. Položi pladnik na mizo). Evo ti pošljejo gospod strije za kosilce, ker se vse jutro tako pridno učiš. Strije pridejo nekoliko pozneje na vrt, ker zdaj ne utegnejo, imajo nujno opravilo. (Otide.)

Radovan (za odhajajočim Ivanom). Lepa ti hvala, Ivan!

Stanko (smijoč se). Há, há, há! kako si vender priprost, da se zahvaluješ bóremu slugi. Sluga je plačan od strije, da streže in dela, kar

se mu ukaže. Čim bi se zahvaljeval slugi? Meni kaj tacega niti na um ne pride.

Radovan. Ne morem drugače, Stanko moj dragi! Dober in postrežljiv je naš Ivan. Vse bi mi rad storil, česar poželim, takó me ljubi. In ali nisi slišal v šoli, da moramo otroci za vsako stvar lepo prositi in se za vsako prejeto dobroto spodobno zahvaliti, naj si vže pride od kogar koli?

Stanko. Prosim? Kakor da bi tebi treba bilo kdaj prositi. Imovit bodeš, kadar odrasteš; tvoj strije ima vsega dovolj in po njegovej smrti bode vse tvoje. Naj bi jaz bil na tvojem mestu, delal bi drugače. Zapovedaval bi poslom, da bi se vsi tresli pred menoj.

Radovan. Jaz si tega ne želim, ker mi je prijetnejše, da me ljubijo posli, nego da bi se me bali. — A smešno je, da bi se razgovarjala o tacih stvaréh; pustiva to, in povej mi rajše, ali si se ti vže naučil lepo pesenco, katero moramo jutri v šoli znati?

Stanko. Vže zopet tvoja šola! Niti na um mi ni palo, da bi se učil denes, ko je tako lep dan. Ko sem bil še v postelji, mislil sem si, da je denes četrtek, da nimamo šole, ter lahko nekoliko dlje poležim, kakor drugekrat. Mati so me prišli buditi, a jaz sem rekel, da me glava boli in pustili so me ležati. Po zajutreku sem pa sklenil, denes se ne učiti, rajše jo v gozd potegniti in se ondu igrati.

Radovan. To ni lepó od tebe! Moj strije mi je večkrat dejal, da je treba človeku misliti najpred na njegovo dolžnost in še le potem na veselje. In tudi sam sem skušal, da je to jedino pravo. Kadar človek stori svojo dolžnost, tem bolj se potem raduje prostosti, in tem večje je veselje, ker ga uživa z mirnim in lahkim srcem, da je storil, kar mu je bila dolžnost.

Stanko. Tudi jaz uživam veselje, posebno kadar nimamo šole. — Denes pojdeva v gozd, kaj ne? Pokazal ti bodem, kako spretno znam loviti ptice v zadrge. Včeraj po šoli sem nastavlil lepo število zadržg in izvestno se je mnogo ptičice vjelo vanje. Tudi za gnezdo znam, v katerem je pet drobnih jajčec; kadar se mladiči izvalé, vzal jih bodem in nesel domóv. O to bode veselje!

Radovan. Stanko moj dragi! ne bil bi si mislil, da si tako grozovit človek; ali se ti nič ne smilijo uboge živalce? Kaj so ti žalega storile ptičice, da jih loviš in preganjaš? Ali bi tebi dobro délo, če bi te kdo mučil in davil, ali zaprl v kako ječo? Ali ne veš, zakaj je Bog ptičice ustvaril? Stanko! Stanko! ako se ne poboljšaš, ne otideš božjeje kazni. — A zdaj te povabim na kosilec; sedi k meni, da povžijeva, kar mi je Ivan prinesel. (Dečka sedeta za mizo. V tem pride ubogi Milan na vrt ter utrga rudečo rožo z rožnega grma.)

Drugi prizor.

Milan. Prejšnja.

Radovan. Stoj! Kdo ti je ukazal trgati rože z rožnega grma? Zdaj še le vem, kdo je óni, ki vsaki dan odnese najlepšo rožo z našega vrta.

Stanko. Ali se ne sramuješ krasti, ti grdi tat, ti! Ako se ne spraviš takój iz vrta, primem te za lasé in natepem, da se bodeš dolgo spominal, kdaj si kradel cvetice.

Milan. Nisem utrgal cvetice sebi, utrgal sem jo Vidi, ki je bolna in ne more nikamor iz hiše.

Radovan. Govóri! Kdo si ti? In kdo je Vida?

Milan. Vida je moja sestríca.

Stanko. Ali je tudi ona tako umazana in raztrgana, kakor si ti?

Milan. O nè! Moja sestríca Vida je vsa lepa in bela. Tudi ustnice nima več rudečih, ker je zeló bolna. O bojim se, da mi ne bi umrla. Njeno največje veselje so cvetice; kadar koli jej prinesem kako lepo cvetico, vselej se mi prijazno nasméhne.

Radovan. Nù, če je takó, kakor pripoveduješ, pa natrgaj še več rož in tudi še drugih najlepših cvetic, ki jih imamo na vrtu, ter jih nesi bolnej Vidi domóv. — Morda si tudi gladen; nà, vzemi kos kruha in ga jój!

Milan. Gladen sem gladen; ali jaz kruha ne bodem jedel. Prosim, da bi ga smel domóv nesti bolnej Vidi, ker ona ne more jesti črnega kruha.

Radovan. Nà, vzemi vse, kar imam tukaj na pladniku (poda mu pladnik z ovočjem) ter nesi sestri domóv. A jutri pridi zopet po druge cvetice!

Milan. O kako bode vesela bolna Vida! Zahvalim se lepo za vse v njenem imenu. (Otíde.)

Stanko. Ne umejem, kako moreš biti tako neumen, da si dal toliko dobrih stvari temu umazanemu dečku! Mar misliš, da jih bode dal bolnej sestri? Kaj še! Sam bode snedel vse.

Radovan. In če tudi sam vse sné, naj ima vsaj jedenkrat kaj boljšega. A ne verujem, da bi storil kaj takega, vidi se mu, da zeló ljubi svojo sestrico Vido. — In kaj hočeva zdaj?

Stanko. Z menoj pojdi v gozd, da pobereva v zadrge vjete ptičke.

Radovan. Tega vže ne storim, ker pričakujem strijca, a brez strijčevega privoljenja ne smem nikamor iti. V gozd pa tudi vže zarad tega ne grem, ker se mi ubogi ptički smilijo, katere ti tako neusmiljeno loviš. Ali ne veš, da so nam gosp. učitelj v šoli ostro prepovedali ptice loviti, ter so dejali, da le hudobni otroci kaj takega storé.

Tretji prizor.

Stojan; Prejšnja.

Stojan. Takó je lepo od tebe, Radovan moj dragi! Prav vesel sem, da imam takega netjaka.

Radovan } Dobro jutro, dragi strijček!

Stanko } Dobro jutro, gospod Stojan!

Stojan. Dobro jutro tudi vama! — Pri oknu sem stal in vse slišal, kar sta se pogovarjala tukaj na vrtu. Srcé me je zabolélo, ko sem slišal, kako hudoben deček da si ti, Stanko. Odkritosrèno ti moram povedati, da bi najrajše videl, ako bi ti mojega Radovana za vselej ostavil, ker taki prijatelji kakeršen si ti, so največje zló za nepokvarjenega človeka. (Stanko se pri teh besedah ves osramočen tiho iz vrta zmuza.)

Radovan (za njim). Z Bogom, Stanko! — Glejte strijček! od ranega jutra sem vže tukaj na vrtu pri svojih cveticah. Ali vidite, kako lepo se razevéta óni rožni grm, katerega sem predlanskem zasadil. Tudi nalogo sem vže spisal in se naučil vse, kar nam so gosp. učitelj naložili. Evo, glejte spisano nalogo!

Stojan (pregledovaje nalogo). Vrlo dobro si pisal in zadovoljen sem s tabo; le tako naprej, da bodeš jedenkrat dober in razumen človek. — Ali si pa tudi opravil denes svojo jutranjo molitev, ker si bil sam?

Radovan. Ko sem zjutraj vstal, mislil sem, da bodeva skupaj molila, kakor drugekrat; a vas ni bilo, začel sem se učiti in — pozabil sem moliti.

Stojan. To ni lepo od tebe, da pozabiš na Boga, od katerega imaš vse dobro. Kadar zjutraj vstaneš, prvo ti bodi, da se umiješ in oblečeš, potem pa moliš svojo jutranjo molitev. V jutranjej molitvi se moraš Bogu zahvaliti, da te je obvaroval čez noč in ga prositi, da bi te tudi čez dan obvaroval vsega hudega. Spómneti se moraš tudi svojih rajnkih starišev, ki so ti mnogo dobrega storili, dokler so živeli. A tudi mene ne smeš pozabiti, ki ti namestujem očeta in mater. Kadar mene več ne bode, spominaj se naukov, ki sem ti jih dal, saj so v tvojo časno in večno srečo.

Radovan. Strijc moj dragi! nikar ne govorite takó; vi me ne smete zapustiti. Kam bi se podal sirota brez vas? Kužna bolezen mi je vzela očeta in mater, a zdaj kužne bolezní ní, zatorej se mi ni bati, da bi vas Bog tako hitro poklical iz tega sveta.

Stojan. Res je, da kužne bolezní zdaj ni; ali mi vsi smo od danes do jutri, ter nobeden ne vé, kdaj ga Bog k sebi pokliče. Jaz se ne bojim umreti, ker vem, da grem tja, kjer prebiva Bog, ki je naš oče; a tam, kjer je Bog, tam je naša prava domovina. Žal bi mi bilo samó to, da bi moral ostaviti tebe, dokler si še mlad in neizkušen. Rad bi ti dal še marsikak nauk, po katerem se ti je ravnati, ako češ zadovoljno in srečno živeti.

Radovan. Strijček dragi! Prosim vas, podučite me, kako naj živim, da bode moje življenje Bogu in ljudem dopadljivo. Vaši nauki mi bodo sveti ves čas mojega življenja.

Stojan. Kadar postaneš polnoleten, dobodeš obilo premoženja po svojih stariših v svoje oskrbovanje. O takrat ne prevzemi se, nego spolnuj krščanske dolžnosti do Boga, do sebe in svojega bližnjega. Bodi usmiljen in radodaren ter ne zabi nikoli, da je vsak človek tvoj brat tukaj na zemlji, da smo vsi otroci jednega očeta v nebesih, ki nas ljubi in po očetovski skrbi za nas.

Radovan. Jaz sem pa zmirom mislil, da Bog nekatere ljudi bolj ljubi od drugih, ker nekaterim daje vsega v obilosti, a druge prepušča siromaštvu in bédi.

Stojan. Ker Bog človeška srca in njih nagnjenja sam najbolje pozná, zato je razdelil posvetno premoženje med ljudi tako različno. Siromaku bi bilo obilo premoženje v dušno in telesno pogubljenje, ker bi ga ne znal razumno rabiti. Mnogo bogatinov je, ki bi obupali nad Bogom in nad seboj, ako bi postali ubožni in nadložni, a zdaj, ko so oblagodarjeni s posvetno srečo, živé pošteno sebi in svojemu bližnjemu v korist. S posvetnim blágom je naložil Bog bogatinom obilo dolžnosti, katerih siromaki nimajo; óni morajo s svojim obilim imetjem pomagati bližnjemu iz mnogih stisk in mu olajševati njegov ubožni stan. Gorjé bogatinom, ako ne storé tega!

Radovan. V svetem evangeliji sem čital, da gre laže veljblod skozi šivankino uho, nego bogatin v nebeško kraljestvo. Prosim, povejte mi, kako naj umejem te besede.

Stojan. V jutrovih deželah je bila navada o Kristovem času, da so bila mesta obdana z debelim zidom. Ta zid je imel po več uhodov; za ljudi posebej, za živino in vozove zopet posebej. Kadar se je zmračilo, zaprli so se vsi ti uhodi. Kdor je hotel kasneje v mesto, odprl se mu je mnogo manjši okrogli uhod, ki je bil z jednako okroglim kamenom zaslonjen, Drugi uhodi se po noči niso nikomur odpirali. Ako je hotel človek skozi tak uhod v mesto, moral se je zelo skloniti, drugače mu je bila luknja pretesna. Ta zelo ozki in okrogli uhod so imenovali „šivankino uho“. Ko je naš Zveličar nečega večera blizu mestnih vrat podučeval svoje učence, prišel je mož z visoko obloženim veljblodom pred tako „šivankino uho“ in prosil, da bi se mu odprlo. Kadar se mu uhod odprè, vidi, da veljblod ne more skozi ozko luknjo, da-si se je bil spustil na kolena. Še-le ko je mož veljblodu vse blago raztovoril, mogel se je veljblod klečé in z velikim napórom zmuzati skozi okroglo luknjo v mesto. Zveličar to videč, reče učencem: „Resnično resnično vam povem, da lože pojde veljblod skozi šivankino uho, nego bogatin v nebeško kraljestvo.“ Kristus je hotel s tem povedati, da ní lahko Bogu služiti, dokler je človeško srce navezano na posvetno blago, ker ga posvetne stvari preveč motijo. Vse, kar je posvetnega, človeka lahko od Boga odvrne, in težko mu je priti v nebesa, ako ne odloži, to je, ako svojega premoženja ne obrača v bogoljubna dela usmiljenja.

Četrti prizor.

Milan. Prejšnja.

Milan (prinese polhen pladnik nazaj, kakeršnega je bil prejel). Evo, prinesem zopet vse nazaj, kakor mi ste dali. Moja preljuba sестrica Vida ne bode nikoli več jedla. (Plakajoč) Umrla je, oh umrla! Cvetie nisem prinesel nazaj, ker je babica iz njih lep venec za Vido splela. (Joka se.)

Stojan. Ne joči se, deček moj dragi! Bog je hotel imeti tvojo sestrico pri sebi in zato jo je poklical v nebesa, kjer se jej zdaj prav dobro godi.

Milan. O nè, nè, gospod! Meni Bog ni dober, ker sem ubožen in slabo oblečen, da se me otroci še celó v cerkvi izogibljejo.

Stojan. Nu, Radovan! Kaj porečeš ti nato?

Radovan. Ubogi Milan! Jaz bi se te ne izogibal ne v cerkvi ne drugod, ker vem, da tebe Bog ravno tako ljubi, kakor mene.

Milan. Nè, nè! Bog mene ne ljubi, ker ni uslišal moje prošnje. Bil sem trikrat v cerkvi, ko ni bilo živega človeka notri, ter sem ga kleče prosil, naj bi ozdravil Vido, sestrico mojo, ali Bog tega ni storil.

Stojan. Nikar ne govori takó, ubogo dete, ker takó govoriti je greh. Mi ljudje nismo vredni, da bi nam Bog svojo ljubezen pokazal z očividnimi čudeži. Ali te niso stariši učili moliti?

Milan. Jaz nimam očeta ne matere več; dolgo je vže, kar sta mi umrla. Zdaj bom čisto sam pri starej babici, ki je mene in Vido takó rada imela. O kako dolg čas mi bode po Vidi! (Joka se.)

Radovan. Milan, ne joči se! Kadar ti bode dolg čas, pridi k meni na vrt, skupaj se bodeva igrala. Kaj ne, strije, da tudi vi to dovolite?

Stojan. Od srea rad; a ne samó igrala se hodeta skupaj, nego tudi učila. Pri mojem Radovanu dobodeš knjige, obleko in hrano, a tudi tvoja babica bode vsak dan iz naše kuhinje kaj dobila.

Radovan. O predobri moj strijček!

Milan. Gospod! kako naj se vam zahvalim?

Stojan. Zahvale ni treba nobene; samó priden bodi in uči se dobro, da bodeš imel boljše misli o ljubem Bogu, ker zdaj si prepričan, da ti je Bog sestrico Vido samó zaradi tega vzel, da je tebi in babici dobil dobrotnika. Govoriti hočem z babico in jej povedati, da te bodem vzel k sebi in te posnovil.

Milan. O Gospod, kolika dobrota za mene! Resnica je, kar ste poprej rekli, in zdaj spoznam, da Bog tudi za mene ubogo siroto vé, da skrbi zame in me ljubi. Čast in hvala mu bodi na veke! — O kako vse drugače hočem odslej moliti prelepo Gospodovo molitev: Oče naš, kateri si v nebesih.

Otroci, molite za stariše.

ek oče na Goriškem je šel v Colo po vole. Mati je imela to lepo navado, da je vselej, kadar koli je oče kam otišel, z otročiči na večer molila „rožniveneč“ in koncu molitve pristavila: „Molimo še za srečen pot našemu očetu.“ Takó je mati storila tudi zdaj. Kadar odmolijo, vpraša najmanjši otrok mater: „Mati! zakaj pa je oče šel v nevarnost, da zdaj molimo za njega, a sam nam je večkrat dejal, da ne smemo v nobeno nevarnost hoditi, ker je to greh.“ — Mati odgovori: „Skrb in ljubezen do nas ga je gnala, da je šel iz doma. A da me boljše umejete, poslušajte, kar vam povem:

Bila je uboga vdova, ki je imela petero otrok. Ko se otroci zavedó pameti, vpraša jeden otročičev svojo mater: „Mati! vsi drugi otroci imajo očeta, kako to, da ga nimamo mi?“ — „Dà, dà, dete drago!“ odgovori mati z debelo solzo v očesu, „imeli ste ga tudi vi, ali prerano vam ga je pobrala nemila smrt. Utonil je v derečem potoku. Ko se je namreč vračal iz mesta, kamor je bil otišel po nujnem opravilu, nastala je nevihta in dež je lil, kakor bi se bilo nebó utrgalo. V velikih skrbéh za vas in želeč, da bi bil skoraj domá pri nas, krenil je s ceste po krajšem potu čez brv, ki drži preko derečega potoka. Ondu mu je izpodrsnilo, padel je v vódo in utonil. Vaš oče je zdaj v večnosti, tudi vi pridete enkrat za njim, kjer ga bodeite poznali.

Jeden otročičev vpraša: „Mati! ako bi bil naš oče šel po cesti, ter napravil daljši ovinek, ali bi ne bil prišel do današnjega dneva domóv?“ — „O komaj četrť ure bi bil zamudil“, odgovori mati priprostemu otroku in solzé jej zalijó oči. — „Oh me, škoda!“ reče otročiček z žalostnim glasom, „ker bi ga zdaj lahko poznali“. Ta kratka povestica naj vas uči, da morate stariše ljubiti, spoštovati in goreče zanje moliti.

Fr. Kramar.